

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Naprave za uboge.

Čemu postava za ubožne zadeve?

Mi ne spadamo k tistim, ki se po vsaki ceni, a tout prix — kakor pravi Francoz, ustavljajo vsakej stvari, ktere začetniki so drugi, ampak spoštujemo dobro stvar in poštene namene tudi pri drugih, dokler se očitno ne kaže, da je stvar ob-
čnemu blagru bolj na kvar kakor pa na korist. Tega se hočemo tudi pri pretresovanju postave za ubožne zadeve držati, ki ima marsikaj dobrega v sebi, pri vsem tem pa utegne, kakor marsiktera druga, — na papirju ostati! In zakaj to? Zato, ker se vse premalo na dejanske razmere ljudstva ozira. Poglavitno ravnilo pri postavodaji bi moralo biti, da se na dejanske, v ljudstvu že utrjene razmere gleda in postava vse ohrani, kar je dobro in koristno, odstrani pa le, kar je napako. Postava je zaradi ljudstva, ne pa ljudstvo zaradi postave. Brezozirnost postavodajaleev in neko mrzenje cerkvenega upliva na javno življenje, to je črv, ki spodjeda premnoge nove naprave in dela postave — nepraktične.

Čemu tedaj nova postava za ubožne zadeve, iz kakega namena izvira? Spomenica dež. odbora štajerskega odkriva prav za prav le eden poglavitni vzrok tej postavi, ki pa je tako čuden, da res človek komaj svojim očem zaupa, ko to bere. Spomenica namreč spoznava, da je še le krščanstvo vzbudilo duh dobrotelčnosti, ker uči, da smo dolžni — ne gledé na osebo — revežem pomagati ter velevala, da naj levica ne ve, kar dela desnica. Te besede Gospodove so pa gg. dež. odborniki prav napako zasuknili. Iz njih namreč izpeljujejo potrebo — srenjskih ubožnic, češ, da se je krščanska dobrotelčnost zvr-
gla, ker se po teh besedah ne gleda na to, ali je kdo vreden in potreben pripomoči in miloščine ali ne, in ker ljudje — zanašajé se na te besede — delajo iz beračenja nekako „posvečeno“ obr-
nijo! Gospodje dež. odborniki so se s tem močno

vrezali. Po onih Zveličarjevih besedah ni zabra-
njeno modro presojevati, kdo da je miloščine vreden in potreben, rečeno je le, da mora dobrot-
nikov namen tako čist, priprost in nesebičen biti, da, ko bi roke oči in um imele, bi naj druga pred drugo skrivala, kar dobrega stori. To pa zato, da človek pri svojih dobrih delih ne išče hvale pri ljudeh, ampak je zadovoljen s tem, da Bog nja dobre dela pozna. Prav to pa radodarnost najbolj pospešuje, kajti kdor le hvale in časti pred svetom išče, ostane trdosrčen vselej in proti vsem, pri katerih človeške hvale ne najde, ako jim kaj dobrega stori. Po krščanskem načelu nesebičnosti najdejo usmiljenja tudi ubož-
čki v najbolj skritih kotih, za ktere svet ne ve, ktere le krščansko srce zasledi, ki ne išče po-
svetne hvale. Kdor kat. katekizem zna, tudi ve, da je med pogodbami prave, Bogu všeče milo-
srčnosti tudi previdnost, po kateri moramo raz-
sojevati, ali je kdo miloščine res potreben in vreden, da se ne podpirajo lenuhi, mladi in krepki ljudje, ki si preužitka lahko prilužujejo.

Vse to je, kakor se kaže, učenim gospodom postavodajalcem neznano, zatoorej pa iščejo vzro-
kov družbinskim zlegom tam, kder jih ni: v na-
čelih krščanstva, da zamorejo potem namesto kr-
ščanskih naprav snovati občinske, okrajne, deželne državne!

Kar potepinstvo in vlačugarstvo zadeva, ni tega kriva dobrotelčnost kristijanska, marveč naše policijske zmešnjave, premehke kazenske postave in naprave, mnogo pa tudi sebični libera-
lizem. Ta kopiči kapital v rokah posamesnikov, da manjši obrtniki ne morejo za bogatimi, ki imajo skoro vso trgovino v rokah. Ker pa tudi tem spodletava ter ne spravljajo blaga med ljudi, za-
stajajo fabrike in velika podjetja, ubogi delalci pa morajo s trebuhom za kruhom. — Kdo je tudi neomejeno ženitvanje izumil, če ne liberalizem, ki je s tem napolnil mestne in kmečke srenje z ubožci, ki hočejo živeža, naj ga vzamejo, od kodar

si bodi. — Kdo hujska delalce proti cerkvi in krščanstvu, če ne liberalizem, ki snuje povsod delalska društva, po katerih se najbolj vera in krščanska spodobnost spodkopava in rokodelci nezadovoljni delajo.

To so uzroki množične se revšine, ne pa krščanski nauki, ki vse to zametujejo. Omenjena spomenica dež. odbora čudno blodi, če te družbinske spake — zlorabi krščanskih načel pripisuje; tako zamorejo le teoretiki govoriti, ki so tačas najbolj smešni, kadar se — v bogoslovje splazijo.

Edina resnica, katero smo zasledili v spomenici, je pa ta, da se pri ubožnih zadevah nič ne opravi, ako si srenjčani povsod v roke ne sežejo in povsod enako ne ravnaajo, da domači ubožci dovolj pomoči imajo, tujcem in nepotrebnim se pa povsod pomoč odreče. To bi se pa bilo doseči dalo s tem, da se obstoječi farni ubožni zavodi postavno uredijo ter se dušnim pastirjem na stran postavijo zaupni srenjčani kot oskrbniki ubožih, kateri bi po postavnih določbah svojo imenitno službo z veseljem in z dobrim vspehom izvrševali. — Gospodje postavodajalci so pa stvar na krivo pot speljali: sklenili so tako postavo, ki duhovnega pastirja ne pozna ter hoče brez njega po srenjskih organih upravo ubožnic izvrševati; postavo, ki farne ubožne denarje le toliko zarajta, da jih hoče v srenjsko denarnico spraviti; postavo, po kateri se ima nova srenjska doklada na dačne goldinarje naložiti, če bo krščanska dobrodelnost ljudem opešala.

Bode li vse to srečen uspeh imelo? Jako dvomimo. Koliko je srenj, v katerih se živa duša za ubožne zadeve ne briga, ako ne dušni pastir! Ali se bo zaupanje pri ljudeh povzdignilo, ako slišijo, da je župan oča ubožih postal in da tečejo miloščine v srenjsko denarnico? Nemajo li srenje že nad glavo dosti družih pisarij, da se jim še naloži posebna uprava ubožnega premoženja? Bodi li župan ali nja pisar, ki ima dostikrat službo v dveh, treh srenjah, hodil po kočah k bolnikom, revežem in sirotam? Bo mar teh beseda več premogla, kakor beseda dušnega pastirja, ki je že po svojem poklicu oča ubožih, da darovi za uboge redno tekajo?

Kdor dejanske razmere in zgodovino pozna, nam bo pritrdil, ako rečemo, da se bo tudi ta postava v malo letih pokazala kot nepraktična, ker hoče blag namen po krivem potu doseči ter prezira kat. cerkev, ki je bila in bo ostala najboljša mati in tolažnica ubožih.

Nemškutarsko-liberalna večina v moravskem dež. zboru je ravnokar sklenila, da preidejo farni ubožni zavodi v srenjsko upravo. To je namen liberalnih postavodajalcev povsod. Kako se pa sklada to početje s 15. členom ustave, ki so ga prav liberalci napravili? Po tem členu ima vsaka, pravno pripoznana cerkev in verska združba ostati v posesti in užitku svojih, za bogočastje, nauk in dobrodelne naprave, odločenih usta-

nov (štifteng) in fondov. — Sicer ni nič novega, da liberalni zastopi meni in tebi nič sklepajo postave, ki so ustavnim členkom nasprotne (glej ubogi §. 19., ki tako silno lepo o enakopravnosti vseh narodov v Avstriji govori); pa čuditi se ne smejo, ako so narodi zaupanje in spoštovanje do take ustave zgubili!

Iz mrzenja do cerkve in po svoji glavi napravili so šolske postave, in vse, kar še ni celó prismojeno, spozna zdaj, da stvar ne velja in se mora prenarediti, če nočemo, da se ves mladi zarod popolnem ugonobi. — Napravili so po svojih liberalnih navzorih srenjsko in okrajno postavo, organizirali javno upravo, in — večina graškega, zadosti liberalnega dež. zbora, izreče v malo letih, da ne velja to nič in se mora prenarediti! Isto skušnjo — tega smo do živega prepričani — napravili bodo tudi z novo postavo za ubožne zadeve; prepričali se bodo, da ni ljudskim razmeram primerna, in potem bo zopet treba — nazaj krenoti. — Zares, liberalizem le zna podirati, staviti in ohraniti pa ne zna!

Gospodarske stvari.

Nasveti zoper trsno uš.

Že v štev. 32. „Sl. Gosp.“ smo slovenske vinogradnike pozorne storili na novega sovražnika vinske trte — na trsno uš (phylloxera vastatrix). Povedali smo, kako da se je strahoviti mrčes iz Amerike pritepel na Francozko, in tukaj že neizmerno veliko vinogradov uničil. Dozdaj še niso izumili nobenega izdatnega pomočka zoper to uimo. Francoska vlada ponuja 300.000 frankov (t. j. 120.000 gld.) vsakemu, ki najde pravega pomočka. Tudi v naše cesarstvo se je že pritepla trsna uš. V vinogradu vinorejske šole klosterneuburške nad Dunajem se je prvič prikazala in velik del lepega vinograda pokončala, da morajo vse trsje izrovati, ker ni nobena reč pomagala, katerokoli so proti mrčesu poskusili.

Nov in to strahovit sovražnik naših lepih vinskih goric je tedaj celó blizu nas. Bati se nam je v resnici za nje. To ni več prazen strah. Nesreča nas bo gotovo zadela, ako se njej hitro, krepko in vzajemno na obrambo ne postavimo. Zdaj je še upati, da se obranimo, ker se je trsna uš le na enem mestu prikazala. Ker se je pa v novejšem času iz klosterneuburških goric na tisoče trsova razpošiljala po vsem cesarstvu, se je bati, da se prihodnjo spomlad že na mnogo krajih nesrečni mrčes prikaže, morebiti sredi nas, ker so posebno vinorejska društva skušala trsja dobivati iz Klosterneuburga. —

Ako tedaj nečemo, da nas dohiti neizmerna nesreča, ako nečemo, da bi cesarstvo zgubilo veliko milijonov premoženja, prebivalci pa ogromno